

bok recensioner

Nansengadekvarteret under lup av

EVA THUNE JACOBSEN

124 sidor, Köpenhamn, Dansk Sugehus Institut, 1989.

ISBN 87-748 82 554

Boken ger ett värdefullt både teoretiskt och praktiskt inlägg i diskussionen om samhällsdiagnosens användning i förebyggande arbete. Boken tar sin utgångspunkt i en kritisk granskning av de hälsoprofiler (kommundiagnoser) som gjorts under 1980-talet i praktiskt taget samtliga landsting i Danmark. En sammanfattning av dessa erfarenheter finns för övrigt redovisade tidigare. (Sundhetsprofiler. Rapport från en workshop. Köpenhamn: Förebyggelserådet, 1988). Författaren till den här boken menar att de hälsoprofiler som tidigare genomförts i Danmark har varit i avsaknad av analys. Man har framför allt avhållit sig från att se på orsak och verkan mellan hälsoprofiler och samhällsvillkor som formar hälsoprofilerna. Det krävs enligt författaren betydligt mer för att få igång ett aktivt förebyggande arbete än att göra sammanställningar med hjälp av indikatorer och beskrivningar av hälsoprofiler.

För att nå vidare och att hitta instrument som kan fungera som katalysatorer i ett förebyggande förändringsarbete behöver man utveckla nya redskap. Sådana redskap måste bygga på kvalitativa metoder.

Hälsoprofilen definieras som en beskrivning av hälsoförhållandet eller

sjukdomsförhållandet eller livsbetingelser som kan vara hotande för hälsa eller sjukdom både för individen och lokalsamhället och där olikheterna synliggörs för offentligheten. I boken genomförs därefter en konkretisering och operationalisering av hälsoprofilen som framför allt utgår från det sk livsformsbegreppet. Författaren menar att uppfattningen om hälsa och sjukdom beror av levnadsförhållandena i den lokala miljön. Det är därför viktigt att beskriva de villkor som främjar och hotar hälsan.

De metoder som författaren använder sig av är hämtade från kulturgeografi och etnologi med dess tillämpning av kvalitativa metoder som tex nyckelpersonsintervjuer, deltagarobservation och dokumentanalys.

För att fördjupa beskrivningen av levnadsförhållandena i samhället är det enligt författaren viktigt att gå från det traditionella samhällsprofilsbegreppet byggt på registerdata till livsformsanalyser, att få en förskjutning från sjukdomsprofilsbegreppet till problemprofiler och att gå från kvantitativa beskrivningar till kvalitativa mätmetoder.

Genom den här förskjutningen av focus för samhällsdiagnostik kan man också hitta metoder som kan användas som katalysatorer för handlande där lokalbefolkningen har inflytande på gräsrotsnivå.

De viktiga frågor man måste ställa sig är vad samhällsprofiler och hälsoprofiler skall användas till. Är avsikten att förändra levnadsvanorna? eller levnadsvillkoren? eller förändring av hälso- och sjukvårdsväsendet? eller skall det användas för att förändra sjukdomsuppfattning, behov och betende. Författaren problematiserar således hälsobegreppet och försöker därefter utveckla strategier och metoder för en beskrivning av hälsoprofilen som kan ligga till grund för ett lokalt förändringsarbete.

Boken utgör ett viktigt bidrag till den fortsatta diskussionen om samhällsdiagnosbegreppet och dess praktiska användning i förebyggande arbete.

Bo J A Haglund

Folkligt deltagande i folkhälsoarbete – en kritisk granskning

Community involvement in health development, an examination of the critical issues

PETER OAKLEY

Geneve, Världshälsoorganisationen, 1989. 73 sidor ISBN 92 4 156126 2

Boken utgör en kritisk granskning av teoretiska grundvalar och praktiska försök att tillämpa en ny hälsostrategi för att uppnå en bättre folkhälsa. Utgångspunkten är att finna förändringsvägar till bättre hälsa är de problem som finns i tredje världens länder, där bara en liten del av befolkningen har tillgång till hälso- och sjukvårds service och där orsakerna till ohälsa hos befolkningen framför allt står att finna i fattigdom. Folkligt deltagande eller "Community Involvement in Health" (CIH), ses som en lösning på dessa problem och har som begrepp växt fram sedan mitten av 1970-talet. Syftet med denna strategi har varit att försöka sammanföra hälso och sjukvårdens professionella representanter med berörda människor i lokalsamhället och dessas aktiviteter byggd på egenförmåga. CIH har sedan Alma Ata deklarationen 1978 utgjort en central del av världshälsoorganisationens (WHO's) strategi för "Hälsa för alla till år 2000".

Utgångspunkten för den kritiska analysen är att det finns två konträra ansatser för synen på folkligt deltagande. Den ena bygger på att man ser lokalbefolkning som mottagare av information och kunskap och deltagande handlar då om att ge mer och tekniskt bättre information. Deltagande är då ett passivt informerat samtycke. Den andra ansatsen hävdar att allt förändringsarbete måste bygga på människornas egenförmåga och att förändring och utveckling handlar om aktivt deltagande snarare än bibringande av information och kunskap till passiva mottagare. Man argumenterar därefter för att skälen för misslyckanden med förbyggande arbete och att ge

hela befolkningen en god hälsoservice berott på att man baserat sina försök till förändring i det första synsättet.

Huvuddelen av boken utvecklar därefter teorier och ger exempel baserade i den andra ansatsen med aktivt folkligt deltagande i en förändringsprocess. Detta sker genom en steg för steg analys av praktiska problem som kan uppstå när hälso- och sjukvården utvecklar en sådan strategi. Förutom metoder för praktiskt genomförande av program byggda på deltagande diskuteras hur sådana program skall utvärderas och vilken forskning som behövs inom området.

Bokens styrka ligger i försöket att kritiskt granska och vidareutveckla ett begrepp som haft vid användning under 1980-talet inom ramen för förebyggande och hälsofrämjande arbete. Problemet med begreppet folkligt deltagande för bättre hälsa ligger i att de teoretiska analyserna om begreppet hunnit betydligt längre än de praktiska tillämpningarna. Boken rekommenderas till alla som är intresserade av och praktiskt arbetar med prevention.

Bo J A Haglund

Bra uppslagsbok för sjuksköterskor och sjuksköterskestuderande

**KERSTIN BERGENTZ OCH
INGER HAEGER (Red)**

Sjuksköterske handboken

Andra upplagan, Stockholm 1989.
Almqvist & Wiksell. 251 sidor. Ca-pris
442:—.

Redaktörerna anger i sitt förord att boken är tänkt som en komplettering till befintliga läroböcker och som en uppslagsbok i det praktiska vårdarbetet. Den riktar sig till ett brett urval av

personal såsom sjuksköterskor, undersköterskor, sjukvårdsbiträden och vårdstuderande.

De 31 författarna har skrivit de 12 kapitlen utifrån sina speciella kunskapsområden.

Kapitel 1–5 tar upp sjukvårdshistorik, vårdutbildning, aktuell omvårdnadsdiskussion, etik samt synpunkter på transplantation och organdonation.

Därefter följer ett antal kapitel som behandlar akutsjukvård, teknik inom vården tex injektionsgivning, provtagning, sårvård, undersökningar m m.

Vidare beskrivs de vanligaste sjukdomstillstånden från de flesta vårdspecialiteter.

De sista kapitlen tar upp social omvårdnad, lagar och författningar, läkemedelsräkning samt synonymer och förkortningar. Boken är lättläst, klart strukturerad och med tydliga illustrationer.

Författarna har en hög ambition att vara så heltäckande som möjligt inom sina specialområden och de flesta har även lyckats med detta på ett begränsat antal sidor.

Att i detalj gå in på de olika avsnitten och kritiskt granska innehållet känns inte meningsfullt. Innehållsmässigt håller de flesta kapitlen en hög nivå. Här måste vi ifrågasätta den angivna målgruppen, vilken vi anser vara för bred för att alla skall kunna tillgodogöra sig innehållet på ett fullgott sätt. Det kan ses som en svår uppgift att skriva en bok till en så bred personalgrupp som författarna anger och samtidigt behålla intresset från samtliga läsare.

Vissa arbetsuppgifter som beskrivs är inte heller allmänna för gruppen vårdpersonal utan bundna till respektive grupps utbildning.

En information om utifrån vilken yrkesposition respektive författare skrivit sitt kapitel hade säkert i många fall varit intressant för läsaren.

Vi anser att boken i dess helhet bör ses som en bra uppslagsbok för sjuksköterskor och sjuksköterske studerande, utifrån vilken djupare kunskap

kan sökas. Vi saknar därför hänvisningslitteratur till de olika delarna, detta finns bara i något av bokens kapitel.

Lisbeth Domfors, Gunvor Sundmark

Inspirerande skrifter om olycksfall inom barnhälsovården

Hur förebygga barnolycksfall på 1990-talet?

*Barnsäkerhetsarbetet i Sverige 35 år.
Minnen och erfarenheter för framtiden.* Barnmiljörådet och Folksam,
1989. ISBN 91-7044-127-8.

Denna skrift ger en tillbakablick på det olycksfallsförebyggande arbetet i Sverige sedan mitten av 1950-talet. Boken handlar i huvudsak om Samarbetskommittén mot barnolycksfall som bildades 1954 och som under nära 25 år bedrev ett intensivt informations- och opinionsbildande arbete. Journalisten Barbro Holmberg har intervjuat ett antal förgrundsgestalter och sedan sammanställt skriften. Minskningen i incidensen av olika typer av barnolycksfall från 1950-talet och fram till idag redovisas. Man kan bl a läsa att ca 100 barn i åldrarna 0–14 år dödas i olycksfall per år i dagens Sverige. På 1950-talet var motsvarande siffran 450. Då samarbetskommittén bildades fanns inga systematiska kunskaper om frekvensen av olika typer av barnolycksfall, uppkomstmekanismer m m. Därför initierade kommittén ett antal studier som sedan fått stor betydelse för vår syn på olycksfall.

Arbetet i kommittén inriktades tidigt på att öka riskmedvetandet hos allmänhet, planerare och beslutsfattare. Kommittén bedrev tidigt ett genuint tvärfackligt samarbete. Tvärvetenskapligt samarbete är ingen nyhet idag men var det på 1950-talet! Filosofin var ett olycksfallspreventivt arbete

förutsätter helhetssyn på barn och kunskaper om barns beteende i olika risksituationer. Man spred kunskaper om riskmiljöer och risk-situationer genom många olika kanaler för att få den största möjliga genomslagskraft. Kommittén verkade också för special-lagstiftning i barnsäkerhetsfrågor.

I ett avslutande kapitel behandlas Barnmiljörådets tillkomst och roll. I Barnolycksfallsutredningens betänkande från 1979 föreslogs att ett Barnmiljöråd inrättades som centralt organ med ansvar för samordning av det olycksfallsförebyggande arbetet. Samhällsmaskineriet och förutsättningar-na för preventivt arbete är mer komplicerade idag än för 35 år sedan. För att få rimlig effekt av olika preventiva insatser krävs idag en starkare fokuse-ring på vissa riskgrupper och risksituationer. Övergången till ramlagstiftning och anpassningen till Europeiska Gemenskapens lagstiftning, regler och standarder medför en risk för att tidigare landvinningar raseras.

Skriften innehåller många kloka tankar om strategier för olycksfallsförebyggande arbete. Boken blickar inte bara bakåt men också framåt och kan varmt rekommenderas till alla med intresse för barnolycksfall. Skriften är lättläst och välskriven. Jag tror den kan bli en källa till inspiration för många som arbetar med olycksfalls-prevention bla inom barnhälsovården.

Barnolycksfall. Folksam, 1989. ISBN 91-7044-129-4.

Skriften är ett sammandrag av en rapport på engelska med titeln "The Healty Community – Child Safety as a Part of Health Promotion Activities" som publicerades av Folksam efter en internationell konferens om barn-olycksfall i Stockholm 1987. I boken som är på 110 sidor sammanfattas de fördrag som hölls av forskare och planerare under konferensen.

Barnmiljörådets verksamhet presenteras i första kapitlet. Sedan följer 33 korta kapitel med lättillgängliga sammanfattningar av resultat från FOU-projekt som pågick eller nyligen slutförts i olika Västeuropeiska länder

vid tidpunkten för konferensen. I sista kapitlet ger professor Ragnar Berfens-tam några sammanfattande kommentarer kring kunskapsläget och be-hoven för fortsatt forskning.

Den forskningsintresserade rekommenderas i första hand läsa konferens-rapporten på engelska. Föreliggande korta version kan vara till nytta för den mindre ambitiösa som tex för undervisningsändamål behöver aktuell information o incidensen av olika typer av olycksfall bland barn i olika länder m m.

Finn Rasmussen

Barnomsorg och ekonomi – intresseväckande men snäv belysning

Barnomsorgen i ett samhällsekon- omiskt perspektiv.

Seminarierapport. DSF (Delegationen för social forskning), Socialdeparte-mentet, 103 33 Stockholm. 1989.

Det har blivit vanligt att konferenser och seminarier avrapporteras i form av böcker där föredragen presenteras i mer eller mindre redigerat skick. Boken är med andra ord en följd av kon-ferensen, inte av att någon velat ge en systematisk belysning av något visst ämne.

Och inget ont i detta. Men en sådan rapport med disparata inlägg av olika personer måste nödvändigtvis bli nå-got annat än en penetrerande fram-ställning utifrån ett övergripande per-spektiv, vilket snarare vore ett av-handlingsämne.

Därför bör man inte låta sig luras av titeln när man får boken "Barnomsor-gen i ett samhällsekonomiskt perspek-tiv" i sin hand. Den är en seminarie-rapport, utgiven av dsf, Delegationen för social forskning. Seminariet ägde rum i oktober 1988 och gällde forsk-ningsbehov kring samhällsekonomiska aspekter på barnomsorg. Syftet var att

beskriva problemområdet, presentera aktuell forskning och påvisa existeran-de kunskapsluckor.

Har då dessa syften uppnåtts? Nå-got distinkt problemområde formule-ras inte. Indirekt framgår det ändå ganska väl av de olika inläggen vilket problemområdet är. Det gäller att de-finiera begrepp som produktivitet, kvalitet och effektivitet i barnomsor-gen, att realistiskt beräkna behov och efterfrågan på barnomsorgsplatser, klarlägga arbetsmarknadsmässiga konsekvenser av barnomsorgsutbyggnaden osv. Till problemområdet hör också tex vad som skall menas med "rättvisa" barnomsorgstaxor eller vär-det av befintlig statistik i planerings-arbetet.

Allt detta behandlas i boken, mesta-dels på ett stringent och intresseväc-kande sätt. Även forskning presente-ras, bland annat kring kvalitetsaspek-ter inom barnomsorgen och dessas ef-fekter på barns utveckling.

Forskningsbehoven sammanfattas av delegationen i ett program som in-leder boken. Som angelägna forsk-ningsområden nämns betydelsen av skillnader i barnomsorgens kvalitet för barns utveckling samt studier av personalens arbetsmiljö och arbetsför-hållanden. Forskningsbehov av mer samhällsekonomisk art gäller bland annat kommunernas förutsättningar att genomföra statens ambitioner om en utbyggd barnomsorg, hinder för ut-byggnaden, betydelsen av statsbidra-gens konstruktion. Vidare behövs en-ligt programmet forskning kring vilka krafter som styr, påverkar och ut-formar verksamheten samt utveckling av metoder och analysinstrument.

Visst kan man alltså bli klokare av denna bok, särskilt när det handlar om barnomsorgens produktivitet, ef-fektivitet och förhållande till arbets-kraftsutbudet. Men någon total belys-nig av barnomsorgen i ett samhälls-ekonomiskt perspektiv är inte detta.

Den fundamentala frågan borde kanske ställas ännu mer övergripande, ännu mer förutsättningslöst: vad vinner man och vad förlorar man, i pengar, i arbete och i livskvalitet, om

man utformar barnomsorgen på det ena eller andra sättet? Hur skiljer man behov av barnomsorg från faktisk efterfrågan? Hur skulle människor vilja utforma sina liv och sin barnomsorg, om de fick välja fritt, och vilka samhällsekonomiska implikationer skulle dessa val få? Vilka mål är rimliga att ställa för en sådan barnomsorg? Vad skulle det kosta att förverkliga dem? Finns kompetens och resurser för detta? Och särskilt den svåra frågan: vad skulle ett fantasifullt nytänkande kunna åstadkomma i dagens ekonomiska läge, som mest av allt präglas av att de efterfrågade barnomsorgsplatserna helt enkelt inte finns?

Man skulle kanske kunna säga att en vitaliserande och kraftfull barnomsorgsdiskussion borde präglas av ännu större djärvhet än vad som kännetecknar denna bok. Samhällsekonomi är ett vitt begrepp som även omfattar livskvalitet, människors möjligheter att välja, hänsynen till barns behov och barns individualitet etc. Den här föreliggande boken är bra och viktig för barnomsorgsplanerare och andra intresserade, men dess tillkomsthistoria — den är som sagt en seminarierapport med såväl dagsschema som deltagarförteckning bilagda — gör att den saknar det djup och den kringsyn man gärna skulle vilja se hos en systematiskt anlagd framställning.

Dagmar Lagerberg

Etiska och juridiska krav på psykologers yrkesutövning

TOR SVERNE och INGA SYLVANDER

Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter

Det här är en bok som säkert kommer att återfinnas i bokhyllan på många psykologexpeditioner i landet. En samlad framställning över vad som gäller i fråga om sekretess, journalför-

ring och ansvarsfrågor har länge varit efterfrågad bland yrkesverksamma psykologer. Författarna till boken är också sällsynt väl skickade för uppgiften. Tor Sverne har varit justitieombudsman med tillsyn över hälso- och sjukvården m m och ordförande i en rad utredningar om dessa verksamheter. Inga Sylvander har varit chefpsykolog inom PBU i Stockholm och under en lång följd av år ordförande i Sveriges Psykologförbund. Båda har således en omfattande erfarenhet av vilka problem som psykologerna möter i sin dagliga verksamhet, vilka bestämmelser som reglerar denna samt vilka etiska bedömningar och balansakter som måste göras för att varken klienter i vid bemärkelse skall komma i kläm eller den enskilda psykologen/psykoterapeuten känna sin yrkesintegritet kränkt.

Boken inleds med ett avsnitt där författarna motiverar varför speciella etiska krav måste ställas just på psykologers och psykoterapeuters yrkesutövning. De betonar att de människor psykologen får kontakt med ofta är utsatta och i underläge, att arbetet förutsätter förtroendefull öppenhet och närhet, att psykologen själv är "instrumentet" i arbetet, vilket kräver en betydande självkänedom och insikt om begränsningar, allt faktorer som gör att verksamheten måste bedrivas på hög etisk medvetandenivå. Psykologi kan också missbrukas; det finns exempel på hur tortyr kunnat göras ännu mera raffinerad med utgångspunkt från psykologisk kunskap. "Modellflugor" inom behandlingsområdet med karaktär av frälsningsläror kräver att psykologen kan skilja ut kvalificerade och väl underbyggda metoder från de enbart spektakulära teknikerna.

I detta avsnitt får läsaren också en introduktion av vad psykologarbete innebär. Även i några av de följande avsnitten ges utförliga upplysningar om detta. För den avsedda målgruppen, psykologer och psykoterapeuter, torde sådan information uppfattas som onödig. För psykologstuderande som nyligen påbörjat sin utbildning har den å andra sidan ett värde när de

etiska principerna skall ställas mot de olika tillämpningarna — och detta bör ske fortlöpande under hela studietiden. Boken borde därför kunna fungera som kursbok framför allt i början av utbildningen och inför praktiken under det tredje året.

Två av bokens huvudavsnitt behandlar sekretess och journalföring. På ett klart och redigt sätt lotsas läsaren igenom de lagar och bestämmelser som reglerar tystnadsplikten inom olika verksamhetsområden. Även motiv och argument för olika bestämmelser presenteras, vilket underlättar läsandet och förståelsen. Journal- och utlåtandeskrivning tillhör psykologens "måste"-uppgifter; man är medveten om behovet av dokumentation men uppfattar det som tidskrävande och omständligt. Kapitlet "Journaler" blir då en stödjande läsning, där man får hjälp att väga och prioritera sina insatser.

Bokens tredje huvudkapitel heter "Etiska principer" och behandlar de riktlinjer som de nordiska psykologförbunden gemensamt enats om. Dessa utgår ifrån de centrala principerna om autonomi, godhet och rättvisa och relateras till psykologens sekretess, ansvar, kompetens, skyldigheter mot klienter, professionella relationer, offentliga uttalanden och forskning samt till psykologens instrument. I kapitlet diskuteras speciella problem, som bla exemplifieras med anmälningar till HSN och till psykologförbundets etikråd och dessa instansers överväganden.

Det fanns en tid när politiker på fullt allvar kunde påstå: "Även om psykologin inte gör någon nytta, gör den i alla fall ingen skada." Den etiska medvetenheten (och kunskapen om vad tillämpad psykologi är) har lyckligtvis ökat även bland beslutsfattare. Bland verksamma psykologer har diskussioner om praktisk etik förts fortlöpande och sådana aspekter behöver ständigt hållas aktuella. Svernes och Sylvanders bok lyfter fram ämnet på ett lättillgängligt sätt. Den visar också indirekt hur de rättsliga bestämmelserna, som många säkert uppfattat

som krångliga och snåriga, tjänar samma principer som de yrkesetiska reglerna.

Margareta Sanner

Ett avhandlingssäventyr

HANS-ERIK HERMANSSON

Fristadens barn. Om ungdomars livsstilar, kulturer och framtidsperspektiv i 80-talets Sverige.

Göteborg: Daidalos, 1988.

En doktorsavhandling har oftast oläslighetens prägel. Den vetenskapliga metoden tvingar ofta doktoranden in i en könslös tvångströja, om inte in i den akademiska konvensens tvångsbälte. Denna doktorsavhandling i socialt arbete är en spännande läsning, en resa till Eskilstuna och ungdomarna på torget, och en upptäcksfärd in i den vardag som återskapar och bär upp samhällets grundstruktur.

Bokens första del ger en historisk bild av Eskilstuna — smedernas stad — som på 70-talet drabbades av hög arbetslöshet, utflyttning och stora socialbidragskostnader. Ungdomarnas framtidsbilder belyses i en enkät besvarad av 756 ungdomar. Det centrala Eskilstuna domineras av det stora Fristadstorget, en offentlig arena och mötesplats för många av de ungdomar vars liv och erfarenhet avhandlingen återspeglar. Fristadens barn utgår från ett aktionsinriktat forskningsprojekt som bedrevs mellan 1983 och 1985.

I den andra delen av boken redovisar författaren sitt teoretiska perspektiv, som utgår från att analysera samhället som ett socialt system bestående av processer och strukturer, ramar för dessa processer. Tre analysnivåer utnyttjas — samhället i stort, kulturen och individen. Särskilt spännande är kulturanalysen, där livsformen (kulturmönstren) sätter ramar

för men också betingas av livsstilen. Centralt är också ambitionen att skilja ut olika delkulturer och kulturmönster såsom arbetar-, medelklass- och borgerlig kultur men även subkultur och motkultur. Dessa begrepp och perspektiv används sedan i belysningen av fristadens barn.

Den tredje delen av boken redovisar resultat från analyser av 116 ungdomars uppsatser om framtiden. Intervjuer med 57 ungdomar och ett 20-tal föräldrar ger en intressant bild av tre olika livsstilar — föräldraorienterad, kamratorienterad och omvärldsorienterad livsstil. Dessa byggs upp av olika karaktärer hos omvärldsuppfattningen, synen på utbildningens roll, kontaktnätets utseende, självständighetssträvan hos ungdomarna och ungdomskulturens betydelse. Till detta kommer att de verksamma inom projektet förde fortlöpande samtal med två kamratgrupper — ett punkband och en finsk ungdomsgrupp. Detta samarbete resulterade utöver fördjupade insikter om kamratorienterade ungdomar även bl a i en film och en teaterpjäs. Forskningsprojektet utnyttjade med andra ord en föredömligt bred uppsättning av olika metoder till fördjupad kunskap och insikt.

I bokens fjärde del lyfter författaren fram den sociala differentieringen och att grupper av ungdomar utifrån sina olika livsstilar har olika framtidsperspektiv och bestämda livsformer i sikte. Dagens ungdomskultur bär med sig fröer till såväl den borgerliga individualistiska kulturen som den kollektiva arbetarkulturen.

Avslutningsvis redovisas en programförklaring om forskningens ansatsen, det hantverkskunnande som avhandlingssäventyret krävt. Boken är en intressant produkt från projektet "livsform, nationalitet och karriärvägar", där användandet av en rad olika forskningsmetoder korsbefruktas i ett aktionssammanhang. Det skulle vara spännande att läsa likartade böcker kring andra sociala grupper. Vi behöver fördjupa våra insikter i hur människors livsstil och livsform skapas och förändras för utvecklingen av det

sociala, hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Fristadens barn rekommenderas varmt och låt upptäckandet fortsätta i våra olika verkligheter.

Carl-Gunnar Eriksson

Våra recensenter

Bo JA Haglund är docent och verksam vid Socialmedicinska institutionen, Kronan, Sundbyberg, Lisa Domfors och Gunvor Sundmark lärare vid Vårdhögskolan, Örebro, Finn Rasmussen läkare vid Barnhälsovården, Akademiska sjukhuset, Uppsala, Dagmar Lagerberg docent och verksam vid Barnhälsovården, Akademiska sjukhuset, Uppsala, Margareta Sanner psykolog vid rehabiliteringskliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala, Carl-Gunnar Eriksson professor vid Nordiska hälsovårdshögskolan, Göteborg

2.500 barn och ungdomar har diabetes

Diabetesforskningen behöver mycket större resurser.

Resurser för att finna gåtans lösning.

Resurser för att nå fram till bättre behandlingsmetoder.

Resurser för att mildra, senarelägga eller förhindra de fruktade

komplikationerna i ögon, njurar och fötter.

Du stöder diabetesforskningen genom ett bidrag till Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond.

SVENSKA DIABETES
FÖRBUNDET

Box 5023, 125 05 ÄLVSJÖ
Tel 08-81 04 90, Pg 90 09 01-0